

Posudek na bakalářskou práci

Psychóza a existenciální izolace: Zkoumání hlubin lidské mysli v knize a ve filmu Osvícení

Vypracovala: Adéla Havlásková

Předložená práce si klade vlastně dva cíle zároveň – jednak jde o porovnání Kubrickova filmu *Osvícení* s jeho literární předlohou a jednak jde o stopování některých psychotických prvků (zejména agrese a izolace) jak v Kingově knize, tak v Kubrickově filmu.

Práci by myslím bylo nejvhodnější označit slovem standardní. Autorka se do ní nepouštěla se žádnou vyhraněnou vstupní tezí, jejím záměr bylo prostě tak nějak zpracovat to, co je uvedeno výše. A v tomto smyslu dělala, co mohla: našla si literaturu k problematice psychózy, literární a filmové dílo porovnála, vyzdvihla – řekl bych, že celkem náležitě – některé psychotické motivy jak v knize, tak ve filmu, a dodala několik vedlejších kapitol. Úvodní partie práce jsou věnovány obecnému vymezení hororové a gotické literatury, které by v práci ani být nemusely, ale na druhou stranu proč ne, není v nich ani nic špatně (snad jen že Euripidova hra se jmenuje *Bakchantky*, a nikoli *Bakchy*, s. 4). Po tomto úvodu následují partie věnované pojmům psychologickým: je zde podkapitola věnovaná pojmu psychózy, agrese, izolace a strachu.

Po krátké kapitole věnované pojmu adaptace se dostáváme k samotnému srovnání filmu a jeho knižní předlohy: zde je náležitě připomenuto, že Kubrickův film „obsahuje velké množství odchylek od originální knižní předlohy“ (16). Pokud jde o Kingovu knihu, autorka dochází k závěru, že „děs či horor (...) nepramení z nadpřirozených sil a příšer, ale z čtenářova uvědomění si běžnosti psychických problémů, a z toho, že i on sám by se také mohl stát právě takovým Jackem“ (19). Zde, jak se zdá, byl kámen úrazu, co se týče Kingovy negativní reakce na Kubrickovo zpracování – „Kubrick román proměnil v tragédii nestabilní rodiny, která jen letmo obsahuje jakýkoli nadpřirozený podtext“ (20).

Po porovnání a zdůraznění rozdílů mezi oběma díly následují kapitoly, ve kterých se autorka pokouší o aplikaci oněch psychologických konceptů, o nichž hovořila dříve. Tato část je, pravda, poněkud mezerovitá. Nejprve je zde kapitola věnovaná pojmu agrese, ve které se zjišťuje tolik, že „v obou dílech Jack, protagonista příběhu, vykazuje chování, které je výrazně násilné a často také velmi konfliktní“ (24) – následuje sice jakýsi náznak analýzy, ale přesto se mi zdá, že měla-li být tato část práce vyústěním autorčina záměru (jak název naznačuje), mohla být provedena důkladněji. Pak je zde jakási polo-odbočka v podobě exkursu k „izolaci v pojetí existencialismu“. Opět, proč ne, ale možná by stále za to nějak upřesnit, proč podle autorky právě existencialistické pojetí izolace představuje nejvhodnější nástroj, jakým dané téma uchopit, nemluvě o tom, že pasáže o existenciální úzkosti (27-28) by asi patřily spíš na začátek do obecné psychologické části. Potom se víceméně bez přechodu skočí do kapitoly o „lokaci dění příběhu“ a protože „Overlook je každopádně z velké části inspirován domem z Poeovy povídky *Zánik domu Usherů*“ (29), skončí se kapitolou o Kingově poeovské inspiraci. Je to prostě trochu zmatené. Což je škoda, protože práce obsahuje četné zajímavé postřehy, například: „Kubrick se diváka snaží scénami v prostorách hotelu dezorientovat, což přidává na pocitu nereálnosti, které pozorovatele vedou k hlubšímu pocitu zmatení a tedy tísně, která by nejspíš měla eskalovat pocit strachu z nemožného a neznámého“ (30). To je pěkné, a zdaleka to není jediná zajímavá pasáž z předložené práce.

Práce se hodnotí dost obtížně. Autorka si víceméně naslepo zvolila téma, poctivě se s ním snažila poprat, trochu se v něm takřikajíc plácala, takže ve finále vznikla práce poněkud labyrintická, ale rozhodně ne špatná – předlohu i film autorka zná, prostudovala si i sekundární literaturu (zhusta

v angličtině) a v textu vlastně nemohu najít v podstatě nic, s čím by se dalo nějak výslovně polemizovat – na druhou stranu ale také nic, co by člověku vyrazilo dech. K hodnocení opět nenalézám lepší výraz než standardní.

A proto navrhuji i standardní hodnocení, tj. **velmi dobře** (míněno jako opravdu slušná dvojka).

Praha, 23. 8. 2023   Josef Fulka